

VĚZEŇSKÁ
DUCHOVENSKÁ
PÉČE

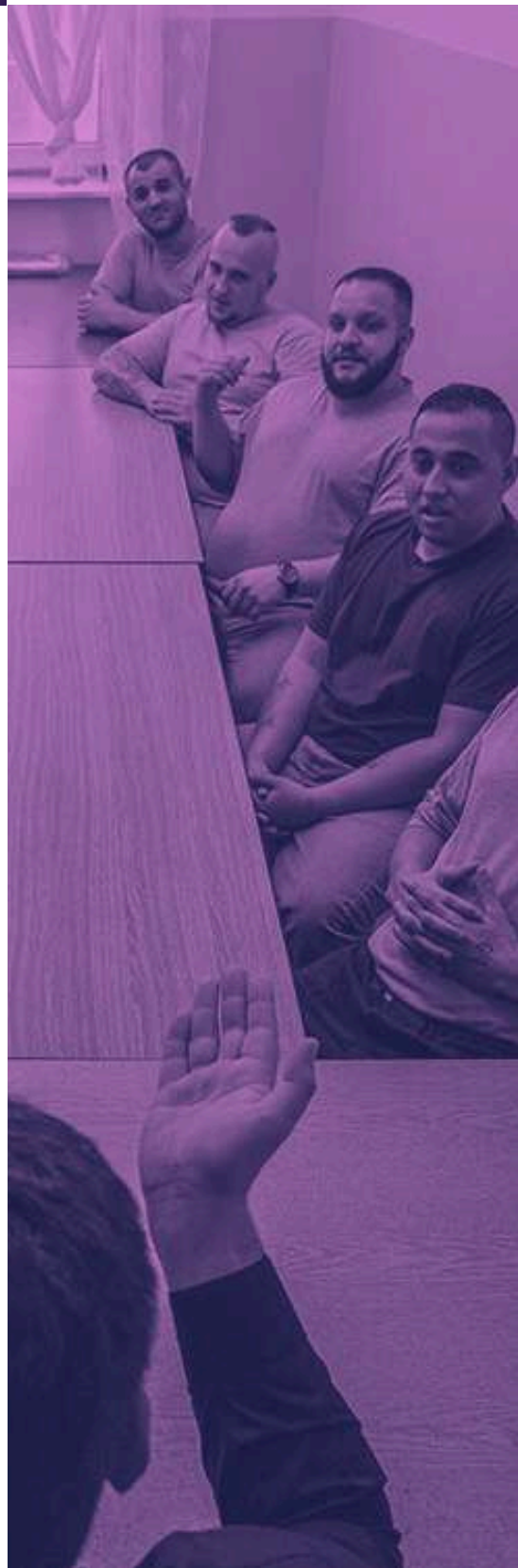

Norway
grants

PODANÉ RUCE MENTORA

2021 - 2024

Obsah

2	—	Úvodní slovo
4	—	Základní informace o projektu
6	—	Výchozí stav
7	—	Záměr a přínos projektu
8	—	Cíl projektu
9	—	Cílové skupiny a místo realizace
10	—	Jak šel čas
10	—	2021
11	—	2022
12	—	2023
13	—	2024
14	—	Projekt v číslech
15	—	Projekt v obrazech
16	—	Naši podporovatelé
17	—	Projektový tým
18	—	Realizační týmy ve věznicích

Úvodní slovo

Projekt Podané ruce mentora byl pro Vězeňskou duchovenskou péči velkou výzvou. Byl prvním projektem takového rozsahu, který realizovala. Nyní, po 3 letech intenzivní práce, je bohatší o nabyté zkušenosti a je možné se ohlédnout zpět a hodnotit, zda to stálo za to. Podívám-li se na projekt z ptáčích perspektivy, vidím podrobnou metodiku, schopného manažera, který si ví rady se vším, 4 vězňice a v nich 4 týmy zapálených mentorů podpořených odbornými pracovníky. Dále také přes 130 vězňů, kteří navázali s mentory kontakt, téměř 2 tisíce hodin práce face to face, 4 norské vězeňské kaplany, kteří nám umožnili nahlédnout za zdi jejich věznic, předali nám zkušenosti s mentorstvím, a kteří se stali našimi přáteli.

Podívám-li se drobnohledem, zahlédnu kluka, který strávil ve vězení v součtu víc než 12 let, venku nemá žádné zázemí, za to má statisícové dluhy a taky syna, kterého nikdy neviděl. Vyjadřuje touhu už se zpět nevrátit. Mezi posledními dvěma tresty byl na svobodě jen pouhých 30 dní. Zkoušel to už mnohokrát začít jinak, nově, ale nevyšlo to. Nemá jiné kamarády než ty, se kterými fetuje, pořád se motá v kruhu. S mentorkou najdou společnou řeč a pustí se do práce. Hovoří o obavách a plánech.

Plánují krůček po krůčku, hledají řešení, vyřizují vše potřebné. Na výstup má vše připravené. Těší se, ale strach z toho, že to zase nezvládne, je i přesto přítomný. Z počátku to na svobodě vypadá slibně – má kde bydlet, našel si práci, i holku, která nemá s jeho minulostí nic společného, často s mentorkou hovoří. Zdálo by se, že má vše, co potřebuje. Není to tak, cítí se pod velkým tlakem, že zas všechny zklame. Jak ho tohoto pocitu zbavit? On to řeší alkoholem. Párkrát se napije, a to tak, že se ráno probudí zmlácený kdesi v pangejtu a nic si nepamatuje. Mentorka jej nesoudí, podporuje jej ve vytrvalosti držet se svých dobrých plánů a dodává mu naději. Nezvládne to, vrací se do svého starého života na ulici. Po čase píše z vězení, „nikdy jsem ve svém životě nezažil tolik lásky a dobra, děkuju vám.“ Jsem si jistá, že intenzivní práce trvající skoro rok v něm zasela cosi dobrého, co může klíčit později.

Vidím i pána v letech, ten ve vězení strávil víc jak půlku života. Už má ale tohoto způsobu života dost, je jím unavený, říkal, že chce konečně žít v klidu a tzv. normálně. O spolupráci s mentorkou projevoval zájem. Ve vězení byla spolupráce dobrá, byl spolehlivý a akční, na čem se dohodli, splnil.

Neměl žádné prostředky, žádal o materiální pomoc. Ze sociálního fondu projektu mu byl schválen mobil a také příslib úhrady prvního měsíce na ubytovně. Projevoval vděčnost. Dohodli formu spolupráce po propuštění, hned až bude venku zavolá. Nestalo se tak. Neozval se, zmizel. Zůstává otazník, proč.

Mám před očima také kluka, který je ve vězení poprvé. Za loupežné přepadení benzinky dostal 2 roky. Je sirotek, nemá se kam vrátit, neví, co bude dělat, je bez peněz. Spolupráci s mentorkou vítá s radostí. Ještě před výstupem se jim podaří zařídit práci i s bydlením. Co se ale také podaří, to je hovořit o tom, proč se do vězení dostal a dojít tak k hlubší sebereflexi. Napíše oběti omluvný dopis. Je to pro něho zásadní a úlevné. Po propuštění je s mentorkou v dennodenním kontaktu, potřebuje podporu a sdílení. Někdy je toho až příliš, ale mentorka je trpělivá. Nyní je to již rok, co je na svobodě, je z něho soběstačný člověk, který žije klidný a naplněný život.

A dalo by se pokračovat. Těch silných okamžiků, chvílí radosti, vděčnosti, ale i frustrace a vzteku bylo mnoho.

Jsem ráda, že jsme se rozhodli do toho jít. Spoustu jsme se toho naučili a věřím, že skrze tento projekt se dostalo pomoci tam, kde je víc temnoty než světla. Věřím, že s Boží pomocí přinesl dobré plody a také ukázal, že tato forma pomoci je potřebná a jedinečná.

Mgr. Kristýna Čobanová
Předsedkyně VDP a odborná
pracovnice v projektu

Základní informace o projektu

Vězeňská duchovenská péče připravila v rámci Programu Spravedlnost: JUA1 – Podpora reintegrace odsouzených osob a osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody projekt Podané ruce mentora s cílem zpracovat novou službu, kterou by mohla nabídnout vězňům, kteří se připravují na propuštění s cílem pomoci jim vrátit se do života na svobodě již bez páčání trestné činnosti.

Program Mentoring byl k dispozici ve 4 věznicích ČR (Vinařice, Odolov, Olomouc, Jiřice) více než 120 vězňům, kterým v průběhu projektu věnovalo desítky mentorů a odborných pracovníků.

Smyslem projektu bylo věnovat se klientům v předem definovaných oblastech s cílem umožnit jim úspěšnou reintegraci do běžného prostředí. Oblasti, kterým jsme se v rámci programu věnovali byly – oblast bydlení, zaměstnání, rodinných vztahů, hospodaření, duchovní oblast a psychická oblast.

Účast klientů v programu byla dobrovolná a zdarma. Za důležité považujeme individuální přístup a osobní rovinu vztahu mentora s klientem. Koncepti po ukončení projektu chceme využít k navazujícím činnostem realizovaným například prostřednictvím akreditovaného dobrovolnického programu.

Výchozí stav

Jedním z klíčových aspektů, který má kardinální vliv na vězeňství ve všech jeho souvislostech, je problematika recidivy. Recidivu lze chápat přinejmenším ve třech základních významech, a to trestně právním (pachatel se dopustí trestného činu poté, co již byl za předchozí trestný čin pravomocně odsouzen a soud jej dle zákonných podmínek označí za recidivistu), kriminalisticko-statistickém (pachatelé opětovně evidovaní v kriminálních policejních statistikách) a kriminologickém (opětovně asociální jednání bez ohledu na to, zda byl pachatel za předchozí skutek potrestán či stíhán). V poslední době se používá i tzn. penologické pojetí recidivy, které eviduje odsouzené, kteří byli již dříve vězněni. Její četnost a vývoj slouží jako kritérium účinnosti výkonu trestu odnětí svobody. Z hlediska sledování účinnosti jednotlivých trestů či jiných opatření jde nicméně především o zjištění, zda jedinec, kterému byly za kriminální skutek uloženy, se po jejich vykonání dopustí dalšího trestného činu. Základním zdrojem dat o recidivě zůstávají policejní a justiční záznamy o řešených kauzách, přičemž recidiva sama bývá nejčastěji spojována se záznamem o dalším odsouzení dotyčné osoby, eventuálně o jejím zadržení, obvinění či dalším pobytu ve výkonu trestu odnětí svobody. Recidiva odsouzených představuje v ČR vážný problém, a to především z pohledu vězeňské populace.

V roce 2013 představovali odsouzení, kteří byli již dříve ve výkonu trestu odnětí svobody 70 %, v roce 2014 to bylo 69 % ze všech odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody.

Problém recidivy je velký zejména u často opakujících se trestných činů, a to u krádeže, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a zanedbání povinné výživy. Odsouzení za tyto trestné činy tvoří v posledních letech zhruba polovinu ze všech odsouzených (jde tedy každoročně o cca 35 000 osob, (u osob odsouzených za tyto činy k nepodmíněnému trestu jde dokonce o 75 % ze všech odsouzených).

Pokud jde o osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody, tak za nejrizikovější období (pro recidivu) se považuje prvních 6 měsíců po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a maximum recidivujících pachatelů se dopouští nového trestného činu v průběhu 3 let po propuštění. V exponovaném období – tj. první půlrok po propuštění – se kriminální recidiva objeví spíše u pachatelů trestných činů majetkových a trestného činu loupeže, než pachatele trestných činů sexuálních a násilných. Selhání se objeví u pachatelů, kteří nemají pozitivní pracovní návyky a také spíše u pachatelů, kteří se dopustili prvního trestného činu jako mladiství.

Záměr a přínos projektu

Záměrem projektu bylo postavit se zmíněnému trendu a prostřednictvím individualizované podpory v rámci programu Mentoring reagovat na konkrétní potřeby vězňů a osob po propuštění s cílem usnadnit jim proces reintegrace do společnosti. Tato snaha následně přispívá ke snížení recidivy.

Právě v období 6 měsíců po propuštění se rozhoduje o úspěšnosti celého procesu. Proto byl v rámci projektu vždy k dispozici mentor a odborný pracovník, který klienta směřoval správným směrem a poskytl mu určitou míru jistoty.

Jako přínos projektu vnímáme rozběhnutí nové služby, která přispěla ke zlepšení resocializačního procesu a konečně i ke snížení recidivy. V případě návaznosti dalších programů či replikace projektu bude docházet i ke celospolečenskému vývoji v této oblasti. Hlavní částí projektu byla pak samotná realizace programu Mentoring. Ta probíhala v širokém týmu, který tvořili zkušení lidé s odpovídajícím vzděláním a praxí.

Velkou výhodou VDP je, že sdružuje právě tyto zkušené osoby, které projektu přidali na kvalitě svými praktickými zkušenostmi a dovednostmi. V tom mají členové VDP velkou výhodu.

Cíl projektu

Cílem projektu bylo připravit a zrealizovat novou službu, která pomůže vytvořit odpovídající podmínky pro resocializaci a reintegraci klientů a podpoří zúčastněné klienty v pozitivních změnách a aktivizuje je k řešení jejich problémů.

Za účelem dosažení tohoto cíle byly stanoveny další dílčí cíle:

1) Vytvoření komplexních metodických podkladů

Základem pro úspěšné zvládnutí projektu bylo vytvoření kvalitní metodiky. Na ní pracovaly odbornice s odpovídajícím vzděláním a praxí v rámci vězeňství. Vytvořený materiál se stal vodítkem pro mentory, který dokáže nasměrovat pro kvalitní práci s klienty.

2) Informovanost veřejnosti o problému a našich cílech

Důležitým aspektem projektu bylo informovat veřejnost o problémech i o tom, jak jim lze čelit. Již v minulosti VDP organizovala výstavu fotografií Jindřicha Štreita Ze tmy ke světlu se stejným cílem. Nyní šlo o prezentaci informací relevantních k projektu s cílem rozšířit obecné povědomí o cestě vězňů zpět do společnosti.

3) Spolupráce s dalšími subjekty

V rámci projektu jsme spolupracovali se dvěma partnerskými subjekty. V rámci ČR jsme navázali spolupráci s organizací Ecce Homo Šternberk, která byla ochotná se podílet na pomoci mentorům s navázáním klientů na další služby.

Tato forma spolupráce nakonec nebyla naplněna, nicméně jejich podíl na tvorbě metodiky projektu byl důležitý.

V rámci bilaterální spolupráce s Norskem jsme spolupracovali s vězeňskými kaplany z Norské církve. Ti projevili zájem jednak o výměnu zkušeností v oblasti péče o vězně, ale pomohli nám setkat se i se zástupci dalších organizací, které se podílí na péči o vězně. Vzájemně jsme si vyměňovali zkušenosti, příklady dobré praxe a inspiraci. Vzájemně jsme se seznámili se systémem práce s vězni v obou zemích vč. účasti na exkurzích.

Spolupracovali jsme i s dalšími organizacemi, které jsou součástí procesu péče o vězně. Úzká spolupráce probíhala s Vězeňskou službou ČR a Probační a mediační službou. Sekundárně jsme pak byli v kontaktu s místními organizacemi, které jsme propojili s jednotlivými klienty. Za důležité jsme považovali vytvořit neformální síť spolupracujících organizací, která pak zjednoduší proces hledání organizace a navazování spolupráce.

Cílové skupiny a místo realizace

Cílovou skupinu tvořili klienti a mentoři projektu. K oslovení klientů, kteří vyšli z předvýběru Vězeňskou službou ČR došlo buď prostřednictvím osobního rozhovoru nebo skupinového setkání. Zde byly poskytnuty všechny potřebné informace o projektu a jeho přínosech vč. zodpovězení dotazů. K oslovení potenciálních mentorů došlo skrze interní informační kanály VDP. Pracovníci odpovědní za projekt na konkrétní věznici provedli předběžný průzkum zájmu členů VDP o účast na projektu v roli mentora. Se zájemci byl realizován případný pohovor.

Klienti programu Mentoring byly osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, které se připravovaly na propuštění a osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody, včetně podmíněně propuštěných, avšak ne již ti, kteří byli na svobodě déle než 2 měsíce. Kontraindikací vstupu do programu byla akutní závislost osoby na alkoholu či omamných a psychotropních látkách.

Mentoři byli osoby s ukončeným min. středoškolským vzděláním s maturitou, min. ve věku 20 let, bez záznamu ve výpisu z rejstříku trestů, kteří absolvovali školení určené pro mentory. Tím se stali proškolenými mentory, kteří následně zajišťovali realizaci programu Mentoring. V rámci projektu působili i odborní pracovníci s kvalifikací sociálního pracovníka dle zákona o sociálních službách.

Projekt byl realizován na území celé České republiky s ohledem na lokalitu bydliště zapojených osob. Základem projektu byla spolupráce se čtyřmi věznicemi (Vinařice, Olomouc, Jířice a Odolov), v jejichž prostorách se odehrávala hlavní část projektu.

Realizace projektu tedy primárně probíhala na území Středočeského kraje, Královéhradeckého kraje a Olomouckého kraje. Část projektu byla realizovaná v součinnosti s norským partnerem a byla realizována v Norsku.

Jak šel čas

2021

Během jara 2021 dochází k vytipování vhodných věznic a k jednání o konkrétní podobě projektu s vedením věznic. Probíhají také rozhovory s místními kaplany, kteří by měli zastávat roli tzv. hlavních mentorů a také s odborným personálem věznice.

Po důkladné analýze jsou finálně vybrány 4 věznice, ve kterých bude projekt realizován – Vlnařice, Jihlava, Olomouc a Odolov.

V následujících 3 letech se mentoři VDP budou věnovat těm, kteří se z vězení dostanou v dohledné době zpět na svobodu.

Metodici projektu v podobě dvou odborných (sociálních) pracovníků začínají pracovat na tvorbě Metodiky projektu a Metodiky ke školení mentorů.

Sbírají také podklady, uskutečňují rozhovory s odborníky ze státních a rovněž neziskových organizací, snaží se jít do co největších detailů, aby měli mentoři o co se opřít.

Hlavní mentoři skládají svůj tým v daných věznicích, který bude složen z mentorů a odborného (sociálního) pracovníka.

2022

Odborný pracovník začíná svou práci na věznici, činí pohovory se zájemci o vstup do projektu, s těmi vhodnými uzavírá smlouvu. Následně sepisuje pro klienta individuální plán a propojuje ho s mentorem. Mentor se ve spolupráci s hlavním mentorem domluví na první návštěvě klienta a pak dochází ke kontaktům jednou měsíčně během prvních čtyř měsíců. A poté dvakrát měsíčně během posledních dvou měsíců před výstupem z věznice. Přípravují se na výstup tak, aby nezůstal klient po propuštění na ulici a ideálně, aby měl hned práci a v případě potřeby zajištěnou třeba i léčbu.

Týmy ve věznicích jsou sestaveny v takové podobě, aby mohly od května začít pracovat s prvními klienty.

Hlavní mentoři začínají oslovovat odsouzené a seznamují je s obsahem projektu.

V dubnu probíhá celodenní školení mentorů v Praze, které je zakončeno závěrečnou písemnou zkouškou a také probíhají školení v jednotlivých věznicích především na téma bezpečnost.

V květnu se uskutečňuje exkurze do norských věznic. Na exkurzi vyrazí realizační tým, hlavní mentoři a zástupce Generálního ředitelství VS.

V každé věznici se pracuje svým tempem. V některé dochází velice brzy k propojování klienta s mentorem, v jiné není snadné vhodného klienta nalézt.

Navazuje se spolupráce s místně příslušnou Probační a mediační službou, dochází i k jednáním se soudci, kteří rozhodují o podmíněném propuštění.

Koncem roku vycházejí první klienti z vězení a za větší či menší pomoci mentora začínají nový život na svobodě. I přes dobré navázání spolupráce mezi mentorem a klientem ve vězení se stávalo, že po propuštění klienti zmizí a nedají o sobě vědět. Týmy zapojených pracovníků z každé věznice se scházejí na pravidelné porady a intervize.

Jak šel čas

2023

Pokračuje se v oslovování dalších klientů ve věznici, uzavírají se další smlouvy, vypracovávají se individuální plány. Cílem je, aby v každé věznici bylo uzavřeno 30 smluv.

Někteří klienti jsou dobře namotivovaní, spolupracující, akční, jiné je někdy třeba trochu přemlouvat k aktivitě. Někteří klienti po propuštění mají skutečně jen jediného blízkého člověka, a to mentora. Často telefonují i několikrát denně, potřebují se radit se vším, využívají pomoci ze Sociálního fondu projektu, projevují vděčnost.

Jiní mají svoji hlavu a sdílet se nechtějí, na čas nebo i nadobro se třeba i úplně odmlčí.

Probíhají školení mentorů:

1. Dluhové poradenství (NNO Lighthouse),
2. Nabídka služeb od Úřadu práce (ÚP Praha - východ),
3. Sociální bydlení v ČR
(MPSV - projekt Podpora sociálního bydlení)

Do týmů jsou přibíráni noví mentoři, kteří jsou řádně proškolení.

V září přijíždí 4 norší kaplani na exkurzi do českých věznic, probíhá setkání s mentory, předávání zkušeností.

2024

Pracujeme s klienty již jen na svobodě. Vyhodnocují se individuální plány a sepisují se závěrečné zprávy o spolupráci s klienty.

V dubnu se uskutečňuje další exkurze do norských věznic – 15členná skupina, která je tvořena z realizačního týmu projektu, hlavních mentorů, zástupců VS a lektorky Tichého oddílu.

Připravujeme závěrečnou konferenci k projektu, na které dojde také k vyhodnocení.

Projekt v číslech

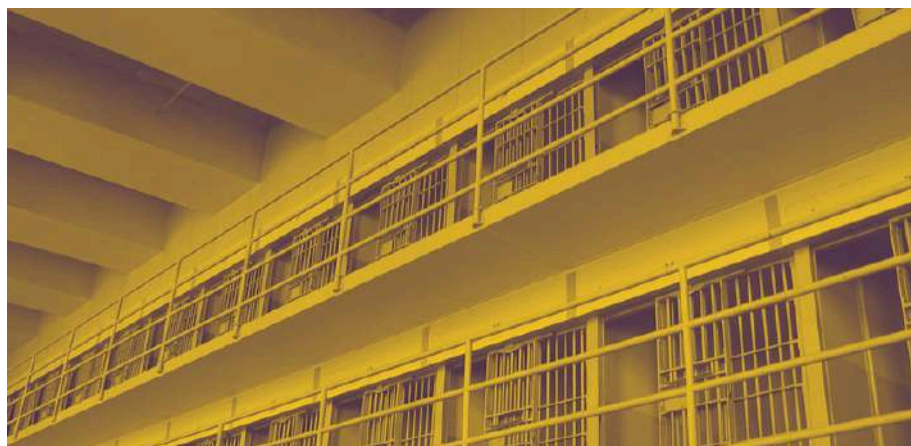
1x měsíčně
kontakt odborného
pracovníka s mentorem

24
setkání
vedoucích
projektu

1 861
hodin strávených
s klienty věznic

10
setkání s
partnerskými
organizacemi

	hodin		
	věznice	mentoři	klienti interakce
Jiřice	9	36	839
Odolov	7	37	496
Vinařice	6	31	218
Olomouc	8	34	412

Projekt v obrazech

Naši podporovatelé

VĚZEŇSKÁ
DUCHOVENSKÁ
PÉČE

Realizátorem projektu je
Vězeňská duchovenská péče, z.s.

Norway
grants

Financování projektu je zajištěno
v rámci Norských fondů.

Realizace projektu je podporována
Vězeňskou službou České republiky.

Projektový tým

Kristýna Čobanová

předsedkyně od 04/2023, místopředsedkyně do 04/2023, metodička projektu

Pavel Zvolánek

místopředseda od 05/2023, předseda do 04/2023, projektový manažer od 08/2023

Jana Matulíková

projektová manažerka do 07/2023, metodička projektu

Jakub Fraj

finanční manažer

Renata Jašková

účetní od 01/2022

Romana Kuboňová

účetní do 12/2021

Michaela Kočnarová

překladatelka z norštiny (brožura k Tichému oddílu
a tlumočení v rámci setkání s norskými partnery)

Realizační týmy ve věznicích

Jiřice

Kristýna Čobanová

hlavní mentorka od 11/2023, sociální pracovnice

Pavel Porochnavec

hlavní mentor do 11/2023

Renata Balcarová

mentorka

Kristína Baňasová

mentorka

Eva Carbolová

mentorka

Kristýna Dobrovolná

mentorka

Veronika Ivanková

mentorka

Tereza Jelínková

mentorka

Michaela Kubínová Veleková

mentorka

Markéta Milá

mentorka

Petr Wagner

mentor

Odolov

David Smetana

hlavní mentor

Petra Bílá

zástupkyně hlavního mentora,
sociální pracovnice

Aleš Bílý

mentor

Martin Černocký

mentor

Olga Klimešová

mentorka

Simona Křechová

mentorka

Jana Peřtová

mentorka

Jan Roček

mentor

Jana Řezníčková

mentorka

Vinařice

Michaela Kočnarová
hlavní mentorka

Jana Matulíková
sociální pracovnice

Diana Detriková
mentorka

František Drozd
mentor

Kristýna Kolomazníková
mentorka

Tomáš Váňa
mentor

Hana Vysloužilová
mentorka

Jiří Zavadski
mentor

Olomouc

Otto Broch
hlavní mentor

Zuzana Brochová
sociální pracovnice

Julie Gregorková Křištofiková
mentorka

Adéla Havlíková
mentorka

Pavla Hrdličková
mentorka

František Kaštil
mentor

Jaroslav Křivánek
mentor

Barbora Kvapilová
mentorka

Zdeněk Sychra
mentor

Eva Tkadlecová
mentorka

